KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
Avdelning 3

DOM

2011 -02- 07
Meddelad i Göteborg

Mål nr 2147-10

KLAGANDE

Ombud:]

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Malmös dom den 9 mars 2010 i mål nr 1238-10, se bilaga A

SAKEN
Assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar Försäkringskassans beslut och förvaltningsrättens dom på så sätt att . beviljas assistansersättning för ytterligare tio timmar i veckan.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1531	Stora Nygatan 21	031-732 74 00	031-732 76 00	måndag – fredag
401 50 Göteborg		E-post: kammarratten.goteborg@dom.se		08:00-16:40
		www.kammarratten.goteborg.se		

YRKANDEN M.M.

yrkar personlig assistans 168 timmar i veckan eller i den omfattning kammarrätten finner skälig och anför följande. Medicinska underlag visar att hennes tillstånd inte har förbättrats. Hon har en nedsatt kognitiv funktionsförmåga som gör det svårt för henne att lösa de enklaste uppgifter. Hon kan exempelvis sätta på spisen, men glömma att stänga av den. Försäkringskassan bestrider inte hennes behov av tillsyn, men stannar vid att konstatera att hennes tillsynsbehov inte avser grundläggande behov. Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har dock även rätt till personlig assistans för andra personliga behov, om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Det framgår klart av RÅ 2010 ref. 17 att tillsyns-, aktiverings- och motiveringsinsatser som inte kan hänföras till grundläggande behov ska beaktas inom ramen för övriga behov. Vidare gör Försäkringskassan bedömningen att hennes behov kan tillgodoses på annat sätt, exempelvis en annan insats enligt LSS.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

behov av personlig assistans är tillgodosett genom det överklagade beslutet. I målet har gjorts gällande att har behov av aktiv tillsyn 24 timmar om dygnet. Utredningen visar endast att hon behöver tydliga instruktioner och handgriplig hjälp för att hantera sin vardag, att hon är bunden till rutiner som underlättar vardagen, att hon inte klarar oplanerade saker och stressas av nya händelser och människor. Det har inte visats att hon är en fara för sig själv eller någon annan, eller att tillsynen förutsätter ingående kunskaper om henne. Tillsynsbehovet är inte av sådan omfattning och svårighetsgrad att det är fråga om sådan aktiv tillsyn som avses i RÅ 1997 ref. 23. Det finns också ett ansvar för sambon att tillgodose hennes behov. För att assistansersättning ska kunna beviljas för dygnets alla timmar krävs att det finns ett behov av ytterligare en person, utöver vad som ingår i sambons ansvar, varje timme på dygnet.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Reglerna i LASS ska fortfarande tillämpas för ersättningar och förmåner som avser tid före ikraftträdandet av socialförsäkringsbalken den 1januari 2011 (1 kap. 3 § lagen [2010:111] om införande av socialförsäkringsbalken).

Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har också rätt till insatsen för andra personliga behov, om behoven inte tillgodoses på annat sätt (3 § LASS och 9 a § lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS). Enligt förarbetena krävs att behovet faktiskt tillgodoses på annat sätt, det räcker inte att behovet kan tillgodoses på annat sätt (prop. 1992/93:150 s. 172).

Tillsyns-, motiverings- och aktiveringsinsatser som inte bedöms som aktiv tillsyn, och därmed inte hänförs till de grundläggande behoven, kan i stället falla inom ramen för andra personliga behov (jfr RÅ 2010 ref. 17).

Kammarrättens bedömning

Parterna är eniga om att tillhör den personkrets som har rätt till insatser enligt LSS, att hon är berättigad till insatsen personlig assistans och att hennes behov av hjälp med grundläggande behov i genomsnitt överstiger 20 timmar i veckan.

Underlaget visar att vid de flesta aktiviteter behöver någon form av motiverings- och aktiveringsinsatser, handräckning eller praktisk hjälp. Eftersom den som har rätt till personlig assistans för grundläggande behov har också rätt till insatsen för andra personliga behov kan

även få personlig assistans för motiverings- och aktiveringsinsatser i samband med sina aktiviteter. Kammarrätten anser att den tid som har bevil-

jats för respektive behov eller aktivitet är av omfattningen att även de motiverings- och aktiveringsinsatser som krävs beaktas.

Kammarrätten anser dock att behovet av hjälp vid fritidsaktiviteter är underskattat. Försäkringskassan har beviljat sju timmar assistansersättning i veckan för träning, fritidsaktiviteter och förflyttningar. Det framkommer inte att har någon daglig verksamhet eller annan form av aktiveringsinsatser. Kammarrätten anser att det krävs ytterligare tio timmar assistans i veckan för att hennes behov av fritidsaktiviteter och träning ska tillgodoses.

har också ett visst behov av tillsyn. Kammarrätten anser inte att behovet är av sådan karaktär att det är fråga om aktiv tillsyn av övervakande karaktär som är att hänföra till grundläggande behov, men det kan hänföras till begreppet andra personliga behov. Det är inte visat att hon med viss planering över huvud taget inte kan lämnas ensam. Genom den tillsyn som sker i samband med beviljade insatser och sambors ansvar för varandra får tillsynsbehovet anses vara tillgodosett.

Kammarrätten gör i övriga delar samma bedömning som Försäkringskassan och förvaltningsrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Stefan Holgersson

Kristina Holmberg
referent

Paul Öhvall

/Ann-Kristin Hansson

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I MALMÖ
Avdelning 3
Krister Johansson

DOM
2010 -03- 09
Meddelad i
Malmö

Mål nr
1238-10

KLAGANDE

Ombud:

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Malmö
Box 14069
200 24 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT
Försäkringskassans beslut den 10 juli 2009, se bilaga 1

SAKEN
Assistansersättning enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 4522 203 20 Malmö	Kalendegatan 6	040-35 35 00 E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se	040-97 24 90	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDE M.M.

Genom det överklagade beslutet avslog Försäkringskassan ansökan om assistansersättning med 168 timmar per vecka. I samma beslut beviljades assistansersättning med i genomsnitt 35 timmar och 20 minuter per vecka.

I överklagande yrkar att beviljas assistansersättning i ansökt eller i skälig omfattning och anför i huvudsak följande. Hon har drabbats av två hjärninfarkter tidigare i livet. Den 18 september 2007 drabbades hon av sin tredje hjärnblödning och hon vistades på neurologiska avdelningen på Universitetssjukhuset i Malmö under perioden den 18 september 2007 – den 29 oktober 2007, därefter till Rönnens kortidsavdelning samt efter ytterligare en tid vidare till KRA för mer intensiv behandling. Inför hemgången från KRA vårdplanerades hon och det fanns en enighet kring hennes konkreta behov av hjälp. Utifrån både fysiska förutsättningar samt hennes omfattande kognitiva funktionshinder såg man då ett behov av personligt stöd under stora delar av dygnets 24 timmar. Beslut fattades enligt socialtjänstlagen kring insatsen personlig assistent med en omfattning av till en början 75 timmar som efter några dagar utökades till 168 timmar per vecka då man insåg att beviljat antal timmar inte skulle räcka. Beslutet tidsbegränsades inom ramen den 18 april 2008 – den 3 september 2008. Under denna period omprövades beslutet och befanns oförändrat. Under denna tid kontaktades även LSS-handläggare och hennes hjälpbehov prövades utifrån LSS-lagstiftningen. Ärendet anmäldes även till Försäkringskassan för prövning enligt LASS. Den 24 februari 2009 avslog Försäkringskassan ansökan om assistansersättning med åtta timmar per vecka och beviljade henne 35 timmar och 20 minuter i veckan. Detta innebar en kraftig nedskärning av assistanstimmar för henne och förde med sig en stor otrygghet och risk för hennes hälsa. Hon är helt beroende av aktiv tillsyn

och hjälp från någon som besitter ingående kunskaper om henne och hennes funktionshinder för att klara sin vardag. Situationen blev helt ohållbar. Kommunen har därför, i avvaktan på Försäkringskassans handläggning av överklagan, beviljat henne personlig assistans med 91 timmar i veckan enligt socialtjänstlagen. Hemtjänst är inget alternativ för henne eftersom hon är i behov av kvalificerad hjälp av personer med särskild kunskap och fördjupad kännedom om just hennes problematik för att hon skall kunna ta emot hjälp. Hennes hjärnskada gör henne mycket bunden till rutiner som underlättar vardagen. Hon klarar inte av oplanerade saker och stressas av nya händelser och människor. Utan konstant närvaro och hjälp av en assistent som besitter ingående kunskaper om hon riskerar att skada sig och hon skulle inte klara sig utan assistans. Hon behöver följaktligen hjälp av ett begränsat antal personer i form av personlig assistans och den kvalificerade hjälpen hon behöver måste anses vara assistansberättigande. I läkarintyget daterat den 16 oktober 2008 konstaterar överläkare att hon har ett behov av personlig assistans med 168 timmar i veckan och uppmanade även Försäkringskassan att skriftligen höra av sig till henne med förfrågningar angående hennes hjälpbehov. Att så har skett framgår inte i Försäkringskassans beslut vilket torde ha gjorts om Försäkringskassan var osäker på hennes diagnos och hjälpbehov. Hon har i samtal med överläkare , fått veta att hennes funktionshinder medför ett mycket omfattande hjälpbehov och att det är mycket svårt för utomstående att förstå konsekvenserna av hennes funktionshinder då hon blivit väldigt kognitivt skadad (dvs. intellektuellt skadad) vilket inte syns när man träffar henne i person. Hennes sjukdomsbild är mycket komplicerad och det är mycket viktigt att hon får personlig assistans av någon som förstår denna sjukdomsbild och att hon aldrig lämnas på egen hand. Det kan starkt ifrågasättas om Försäkringskassan har utrett hennes hjälpbehov i tillräcklig omfattning då Försäkringskassan har missat det faktum att hon har ett stort behov av aktiv tillsyn och hjälp från någon som besitter ingående kunskaper om henne och hennes funktionshinder. Försäkringskassan

tycks inte heller ha förstått vad hennes funktionshinder i praktiken innebär och missbedömt hennes stora hjälpbehov som går långt utöver de motivations- eller aktiverings eller tillsynskaraktär som Försäkringskassan menar. Försäkringskassans menar i sitt beslut att det inte krävs särskild kunskap och insikt i hennes sjukdomsbild och hjälpbehov för att kunna hjälpa henne. Såsom överläkare beskriver i intyg daterat den 2 september 2009 gör yttre att man har svårt att tänka sig att hon är så pass kognitivt skadad (dvs intellektuellt skadad) och dessutom har en betydande dåligt insikt i sina oförmågor. Vissa stunder kan det te sig som om hon har kontroll på situationen men hon saknar egentligen förmåga att hantera tillvaron. För att kunna avläsa och tillgodose hennes behov krävs god kännedom om henne och hennes funktionshinder. Hon utför moment utan att kognitivt förstå varför eller konsekvenserna av sitt handlande. Hon kan, med hjälp, påbörja en aktivitet men inte fullfölja den. Hon är helt enkelt inte medveten om vad det är hon gör eller varför och hon behöver konstant hjälp. Att äta och dricka, är normalt en medveten handling. Hon förstår dock inte att hon exempelvis äter middag. Hon behöver hjälp att påbörja en måltid och hjälp med att slutföra den. Enligt Försäkringskassans vägledning kan den hjälp, som hon behöver vid måltider, utgöra ett grundläggande behov. Ett annat exempel är att hon inte förstår om kranen är inställd på varm eller kallt vatten och riskerar att skålla sig själv om hon inte handgripligen får hjälp att sätta på vattnet. Hon förstår inte heller vad hon skall göra med vattnet och hur hon blir ren. Hon är i behov av kvalificerad hjälp av personer med särskild kunskap och fördjupad kännedom om just hennes problematik för att hon skall kunna ta emot hjälp. Och hon behöver kvalificerad hjälp i form av handledning, stöd och handgriplig hjälp vid alla moment i vardagen. I läkarintyg daterat den 14 februari 2008 konstaterar överläkare även att hon är i behov av en person som ser till att hon på grund av kognitiv skada ej far illa. Lämnas hon ensam blir hon mycket orolig och riskerar att skada sig själv. Hon glömmer av saker, klarar inte av att tänka logiskt, saknar omdöme och förmåga att påkalla

hjälp utifrån. Vid ett tillfälle, när hon lämnats ensam, hittades hon utan kläder på nedre kroppen, fullständigt nedkyld och förtvivlad då hon på egen hand varken klarat av att ta på sig kläder eller att påkalla hjälp. Hon behöver således hjälp dygnet runt i form av aktiv tillsyn så att hon inte skadar sig själv. I enlighet med RÅ 2000 not 97 måste hennes hjälpbehov av aktiv tillsyn av någon som känner henne väl och besitter ingående kunskaper om henne anses utgöra ett grundläggande behov. Det står behovsbeskrivning daterad den 20 maj 2009 klart att hon har ett omfattande behov av hjälp för att klara sin dagliga livsföring. Hon har bestående skador i hjärnan som väsentligen påverkar hennes koncentration, minne och logiskt tänkande. Hon har även högt blodtryck, dålig balans och har svårt för att använda sina armar. Hon är även något påverkad/sned i ansiktet vilket påverkar hennes tal. Den hjälp hon behöver i vardagen förutsätter att det finns någon närvarande som har ingående kunskaper om henne för att hennes behov skall bli tillgodosedda. Hon behöver klara instruktioner och handgripligen hjälp för att hantera situationer i vardagen och utföra moment. Hon behöver med anledning av sitt funktionshinder även ständig tillsyn och handgriplig hjälp till aktivering. Hennes funktionshinder innebär en stor fysisk och psykisk påfrestning som påverkar hennes livskvalitet negativt på många olika sätt. Får hon inte den hjälp som hon behöver begränsas hennes möjligheter att uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället. Enligt förarbetet till LSS är målet för dessa insatser att förebygga och minska följderna av funktionshinder. "Insatserna till vuxna personer skall grundas på behov som den enskilde själv finner angelägna att få tillgodosedda för att kunna leva ett så självständigt och oberoende liv som möjligt." Hon är i behov av personlig assistans dygnet runt för att kunna bygga upp och bibehålla levnadsvillkor som är likvärdiga med andra människors.

Försäkringskassan bestrider överklagandet och anför i huvudsak följande. I aktuell ansökan om assistansersättning yrkar assistansersättning med 168 timmar per vecka. Försäkringskassan har i det överklagade beslutet, bedömt att är berättigad till assistans med 35 timmar och 20 minuter i veckan. I begäran om omprövning och i överklagandet vidhåller sitt yrkande om assistansersättning med 168 timmar/vecka. har i dag hjälp via kommunen med 91 timmar per vecka enligt ett beslut enligt socialtjänstlagen (SoL). Det har i målet gjorts gällande att har behov av aktiv tillsyn, 24 timmar per dygn. Av läkarintyg från överläkare , den 14 februari 2008 framgår bla a att...."patienten i behov av en personlig assistent som handleder hennes vardag. Patienten behöver även guidning vid ADL-situationer men framför allt för att kunna klara sig i hemmet. Är nu i behov av en person som ser till att patienten pga kognitiva skada ej far illa". Intyget omtalar visserligen att det finns ett stort hjälpbehov, som Försäkringskassan heller inte ifrågasätter, men intyget styrker inte vilken omvårdnadsform som avses. Försäkringskassan anser inte att intyget styrker den formen av kvalificerade hjälpinsatser som krävs enligt LASS. Av överklagandet framgår att behöver klara instruktioner och handgriplig hjälp för att hantera sin vardag och utföra moment, att hon är bunden till rutiner som underlättar vardagen, klarar inte oplanerade saker och stressas av nya händelser och människor. Försäkringskassan anser inte att utredningen styrker att är i behov av aktiv tillsyn som är av övervakande karaktär. Utredningen styrker mer ett behov av hjälp för att skall kunna fungera i vardagen och kan inte utgöra sådan aktiv tillsyn som förutsätter ingående kunskaper om henne och skall därmed inte anses utgöra ett grundläggande behov. Hjälpinsatser av tillsynskaraktär i allmänhet bör inte ingå i de grundläggande behoven. Försäkringskassan har således bedömt att tillsynsbehov inte kan sägas vara av den omfattningen och svårighetsgraden att behovet kan bedömas vara aktiv tillsyn i det avseendet som avses i RÅ 1997 ref 23 och utgör

därför inte ett grundläggande behov i form av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade. Hennes omsorgsbehov i denna del kan därför tillgodoses på annat sätt, t ex genom någon annan insats enligt LSS. Beträffande tid för hjälp med personlig hygien och av – och påklädning vidhåller Försäkringskassan sin bedömning beträffande beräkning av de grundläggande behoven, vilket också stöds av ADL-utredning från Malmö Stad, Centrum SDF, den 12 december 2008 och Försäkringskassans hembesök, den 28 november 2008. Vad gäller hjälp vid måltider framgår det av proposition 1992/93:159 s 64 och 174-175 att assistans skall vara förbehållen krävande eller i olika avseenden komplicerade situationer, i regel av mycket personlig karaktär. Försäkringskassan har tolkat lagen och dess förarbeten på sådant sätt att personen skall behöva hjälp med själva intagandet av föda för att det skall ses som grundläggande behov. Av utredningen i målet framgår att . kan äta själv och inte har behov av hjälp med intagandet av föda. Således föreligger inte rätt till assistans i denna del. Detta stöds bl a av journalanteckning, den 10 november 2008, telefonsamtal med LSS-handläggare, SDF Centrum och anteckningar från Försäkringskassans hembesök den 28 november 2008. Av ADL-utredning från Malmö Stad, Centrum SDF, den 12 december 2008 framgår att . pratar och meddelar sig självständigt. Detta stöds också av journalanteckning, den 10 november 2008, telefonsamtal med LSS-handläggare, SDF Centrum och anteckningar från Försäkringskassans hembesök den 28 november 2008. Försäkringskassan vidhåller därför sin bedömning att det inte föreligger rätt till assistans i denna del. Beträffande tid för övriga behov (12 timmar per vecka) i samband med måltider, hjälp daglig träning, förflyttningar och hjälp i samband med utevistelser och övriga hushållssysslor, som i det överklagade beslutet till viss del är bedömt som makars gemensamma ansvar, vidhåller Försäkringskassan sin bedömning. Denna uträkning överensstämmer med kommunens beräkning. behov av personlig assistans är tillgodosett ge-

nom det överklagade beslutet, både vad gäller grundläggande behov och övriga behov och att hon alltjämt är tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

I yttrande den 16 november 2009 anför i huvudsak följande. Hennes sjukdomsbild är mycket komplicerad och hon är beroende av hjälp från personer som känner henne väl och om besitter ingående kunskaper om henne och hennes funktionshinder. Det framkommer klart och tydligt i läkarintyg daterat den 14 februari 2008, som Försäkringskassan citerar i sitt yttrande, att hon är i behov av en personlig assistent för att klara sin ADL samt är i behov av en person dvs en personlig assistent som hjälper henne att inte fara illa på grund av sin kognitiva skada. Försäkringskassans bedömning av hennes hjälpbehov är oskälig och går helt emot överläkarens och kommunens bedömning. Utan personlig assistent riskerar hon att skada sig. Hon är helt beroende av att alltid ha en personlig assistent hos sig. Skulle hon endast berättigas de 35 timmar och 20 minuter i veckan, som Försäkringskassan bedömt vara skäligt, skulle hela hennes hälsa ställas på spel. För att kunna göra en skälig bedömning av hjälpbehov krävs en stor lyhördhet för den hjälpbehövande personen och dennes personliga behov. Då hon har svårt för att uttrycka sina behov är det därför av ytterst vikt att den utredning som görs gällande hennes hjälpbehov är grundlig och visar det faktiska hjälpbehov som hon har i sin vardag eftersom naturliga situationer och giltiga miljöer är grunden för korrekta bedömningar. Hennes faktiska hjälpbehov är mycket mer omfattande än vad Försäkringskassan har bedömt och är av kvalificerad art. Såsom överläkare konstaterar, i intyg daterat den 2 september 2009, har hon betydande minnesproblem, koncentrationssvårigheter och brister i det logiska tänkandet. Det som är mest oroväckande, enligt överläkare , är hennes oförmåga till strategiska lösningar av de enklaste uppgifterna. Hon saknar förmåga att initiera, fullfölja och avsluta den enklaste dagliga sysselsättningarna. För att få henne att påbörja, fortsätta och avsluta ett moment krävs såväl handgriplig som verbal hjälp. Det räcker alltså inte med verbal led-

ning för att hon skall kunna utföra ett moment. Detta eftersom hon har en motorisk apraxi vilket innebär att hon kan förstå innebörden i instruktioner men kan ej utföra dem. I den vårdtyngdsmätning som gjordes på henne den 19 - 21 oktober 2009 går det att utläsa en del av hennes hjälpbehov. Där framkommer bland annat att personalen, förutom att hjälpa till med grundläggande behov såsom på- och avklädning och toalettbesök, även handgripligen har fått hjälpa till med enklare saker såsom att dra ut stolen, ta på haklapp, ta upp mat, öppna tuggummipaket, hjälp med tuggummipapper, hjälp med att ta lypsyl osv. I hemmet är hennes hjälpbehov ännu större eftersom hon då är i en annan miljö och skall utföra fler dagliga aktiviteter. Vårdtyngdsmätningen belyser även det faktum att hon behöver mycket hjälp nattetid. Mellan kl. 21.45 och kl 07.30 behövde hon hjälp med 9 toalettbesök/blöjbyten. Assistenterna som arbetar med henne i hemmet intygar att hjälpbehovet ser likadant ut i hemmet, om inte ännu större, då hon är mycket orolig nattetid och behöver mycket aktiv hjälp. Under tiden på KRA bedömdes hon vara i behov av personal större delen av dygnet och ansågs inte heller kunna ämnas ensam på grund av sin kognitiva nedsättning. Skulle hon inte berättigas ytterligare assistansersättning föreligger en stor risk att hennes hälsa skadas. Hon förstår inte konsekvenser av det hon gör eller hur hon skall lösa de enklaste problem och hemtjänst är inget alternativ för henne.

Försäkringskassan anför i yttrande den 17 december 2009 i huvudsak följande. Nytillkommen vårdanteckning från Malmö Stad, den 19 oktober 2009 styrker Försäkringskassans uppfattning att det totala hjälpbehovet som framkommer överensstämmer väl med bedömningen i det överklagade beslutet. Vårdanteckningarna styrker Försäkringskassans uppfattning att kan äta själv och inte har behov av hjälp med intagandet av föda. Vårdanteckningarna överensstämmer också väl med bedömningen i det överklagade beslutet beträffande behov av hjälp med personlig hygien, morgon och kväll, toalettbesök under dagen och natten

om sammanlagt 2 timmar och 50 minuter per dag. är beviljad assistansersättning enligt LASS med 35 timmar/vecka och kommunen har beviljat fortsatt hjälp med 91 timmar/veckan enligt SoL till och med den 31 december 2009. Intyget utfärdat av överläkare , omtalar visserligen att det finns ett stort hjälpbehov, som Försäkringskassan heller inte ifrågasätter, men intyget styrker inte vilken omvårdnadsform som avses.

DOMSKÄL

Försäkringskassan har i det överklagade beslutet redogjort för tillämpliga bestämmelser.

När hjälpbehovet avsett enbart åtgärder för att aktivera och motivera den funktionshindrade, har hjälpen enligt rättspraxis inte ansetts avse de grundläggande behoven (RÅ 1997 ref 28). Så har däremot ansetts vara fallet när den funktionshindrade, i huvud- sak på grund av sitt psykiska tillstånd, krävt sådan aktiv tillsyn som närmast haft karaktär av övervakning (RÅ 1997 ref 23 I, RÅ 1997 not 60 och RÅ 2000 not 97).

Av Försäkringskassans utredning framgår bl a följande. bedöms tillhöra personkretsen enligt 1 § 3 LSS. Hon har tidigare i livet drabbats av två hjärninfarkter. Fick en tredje infarkt i september 2007 vilken även komplicerades med en allvarlig lunginflammation och nutritionssvårigheter. Hon har idag kognitiva svårigheter och viss vänstersidig svaghet, hon har svåra minnesproblem, bristande logiskt tänkande och framförallt dåligt strategiskt lösning av uppgifter, hon klarar att initiera uppgifter men inte att fullfölja dem. har behov av hjälp med personlig hygien i samband med toalettbesök, när hon ska duscha och för att utföra nagelvård och annan pedikyr. Hon behöver hjälp vid all på- och avklädning. Hon behöver även hjälp för att tillaga och ställa i ordning maten vid

måltiderna och hon har behov av hjälp för att sköta hushållssysslor. Hon har även behov av hjälp vid daglig träning och förflyttningar. Försäkringskassan har efter hembesök tillsammans med LSS-handläggare från SDF Centrum i Malmö hos beräknat hennes grundläggande behov till 23 timmar och 20 minuter per vecka, varav personlig hygien till 19 timmar och 50 minuter per vecka, på- och avklädning till 3 timmar och 30 minuter per vecka. övriga behov har Försäkringskassan beräknat till 12 timmar per vecka. totala hjälpbehov har Försäkringskassan beräknat till 35 timmar och 20 minuter per vecka.

Överläkaren i anför i utlåtanden den 2 september 2009 i huvudsak följande. insjuknade i stor hjärnblödning den 18 september 2007. Efter den långa rehabiliteringen och många komplikationer till följd hjärnblödningen, har blivit väldigt kognitivt, dvs intellektuellt, skadad. Hon blev utskriven till hemmet den 14 april 2008 men kommer regelbundet till hennes mottagning. har fortfarande betydande minnesproblem, koncentrationssvårigheter, bristande logiskt tänkande. Det som är mest oroväckande när hon är ensam i hemmet är hennes oförmåga till strategiska lösningar av de enklaste uppgifter i hemmet – typ att påbörja och avsluta frukosten, kunna brygga kaffe etc. har ingen förmåga att initiera, fullfölja och avsluta de enklaste dagliga sysselsättningar utan att vara handledd av en tredje person. Hennes yttre gör att man har svårt att tänka sig att hon är så pass kognitivt skadad och dessutom har en betydande dålig insikt i sina oförmågor. mentala funktionsnedsättningar bedöms vara bestående. För att kunna fungera i hemmiljön på ett säkert sätt behöver hon absolut en personlig assistent som hjälper henne med vardagen. Hon har av Försäkringskassan blivit beviljad ett minimalt antal timmar per vecka med personlig assistent. Enligt bedömning är . i behov av daglig hjälp från personlig assistent under de timmar hon är ensam hemma (hennes sambo arbetar).

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det framgår av utredningen och är ostridigt att tillhör den personkrets som avses i 1 § 3 LSS, att hon på grund av sitt funktionshinder är beroende av stöd och hjälp av andra och att denna hjälp i vart fall till viss del avser hennes grundläggande behov.

Utredningen i målet ger stöd för att rent fysiskt kan äta sina måltider. Av vad som framkommit får det anses att den hjälp hon behöver med intagande av måltider är av begränsad omfattning och kan hänföras till åtgärder för att aktivera henne till att utföra dessa grundläggande behov. behöver däremot hjälp med att sköta sin personliga hygien och att klä av och på sig. Vad avser kommunicering framgår att kan föra samtal och uppfatta meddelanden i tal och skrift. Inte heller kan det anses att det framkommit att hon är i behov av någon egentlig hjälp för att kommunicera med andra.

Den hjälp behöver i övrigt för att ersätta de problem som trots allt uppstår för henne på grund av hennes funktionshinder kan inte anses utgöra en sådan annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om henne och kan därför inte anses avse hennes grundläggande behov. Hennes behov av hjälp och vägledning är visserligen av relativt kontinuerlig art men det kan dock inte anses vara fråga om ett behov av sådan aktiv tillsyn som är av övervakande karaktär. Även om det med hänsyn till hennes funktionshinder är påkallat med en personalkontinuitet i den hjälp hon erhåller och en kännedom om hennes funktionshinder, kan det likväl inte anses att hjälpen måste ges av ett begränsat antal personer och att den förutsätter ingående kunskaper om henne. Den nu ifrågavarande delen av hjälpbehov kan därför inte anses avse hennes grundläggande behov.

Med hänsyn till det anförda och till vad som i övrigt framkommit kan den av Försäkringskassan beräknade assistansersättningen med i genomsnitt 35 timmar och 20 minuter, varav grundläggande behov 23 timmar och 20 minuter, inte anses för lågt beräknad. har därmed inte rätt till ytterligare assistansersättning. Vad hon anfört och åberopat förändrar inte denna bedömning. Överklagandet ska därför lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR se bilaga 2 (Dv 3104/1b).

Mats Gellberg

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Lars Petersson, Stefan Sturesson och Mari-Ann Karlsson.

Jönköping Omprövning 1
Britt-Marie Fälth, 0771-52 45 24

Datum
2009-07-10

Personnr

Ombud

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 24 februari 2009.

Beskrivning av ärendet

Försäkringskassan beslutade den 24 februari 2009 att avslå ansökan om assistansersättning med 168 timmar per vecka.

Försäkringskassan beviljade assistansersättning med upp till 929 timmar per sex månader. Det motsvarar i genomsnitt 35 timmar och 20 minuter i veckan. Assistansersättningen gällde från och med det datum då fick assistans, men tidigast från och med november 2008.

Du har som ombud begärt omprövning av beslutet. Du anger följande skäl till att beslutet ska ändras.

har tidigare i livet drabbats av två hjärninfarkter. Den 18 september 2007 drabbades hon av sin tredje hjärnblödning. Du beskriver vårdtiden efter hjärnblödningen och de beslut som sedan fattats enligt socialtjänstlagen kring insatsen personlig assistent och Försäkringskassans beslut om assistansersättning.

Du anser att Försäkringskassan inte har utrett hjälpbehov i tillräcklig omfattning och missat det faktum att har ett stort behov av aktiv tillsyn och hjälp från någon som besitter ingående kunskaper om henne och hennes funktionshinder. Du beskriver behov av tillsyn och hennes bundenhet till rutiner som underlättar vardagen. Hon klarar inte av oplanerade saker och stressas av nya händelser och människor. Hon kan även påbörja en aktivitet men inte fullfölja den. är i behov av kvalificerad hjälp av personer med särskild kunskap och fördjupad kännedom om just hennes problematik för att hon ska kunna ta emot hjälp. I enlighet med RÅ 2000 not 97 måste hennes hjälpbehov av aktiv tillsyn av någon som känner henne väl och besitter ingående kunskaper om henne anses utgöra ett grundläggande behov.

har ett omfattande behov av hjälp för att klara sin dagliga livsföring. Hon är i behov av personlig assistans dygnet runt för att kunna bygga upp och bibehålla levnadsvillkor som är likvärdiga med andra människors. yrkar

att Försäkringskassan omprövar beslutet i enlighet med den behovsbeskrivning som bifogats omprövningen, och beviljar henne assistansersättning i ansökt eller i skälig omfattning.

Du hänvisar till följande handlingar.

- Behovsbeskrivning den 20 maj 2009, sammanställd av dig i samråd med och hennes familj.
- Läkarintyg daterat den 14 februari 2008 utfärdat av överläkare , Universitetssjukhuset MAS.
- Läkarintyg daterat den 16 oktober 2008 utfärdat av överläkare , Universitetssjukhuset MAS.
- Utredning 30 april 2009, skriven av , Biståndshandläggare Malmö Stad.
- ADL bedömning den 7 november 2008, dokumenterad av arbetsterapeut

Försäkringskassans motivering

bedöms tillhöra grupp 3 i den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning. Hennes behov av personlig assistans för de grundläggande behoven bedöms överstiga 20 timmar per vecka.

behov av hjälp med **personlig hygien** morgon och kväll, toalettbesök under dagen och natten har beräknats till 2 timmar och 50 minuter per dag eller 19 timmar och 50 minuter per vecka. Denna tidsåtgång bedöms skälig.

behöver hjälp vid **på- och avklädning**. Tiden för hjälpen har beräknats till 30 minuter per dag eller 3 timmar och 30 minuter per vecka, vilket anses skäligt.

För att behovet av hjälp med **måltider** ska betraktas som ett grundläggande behov krävs att det ska finnas ett behov av mycket personlig karaktär, hjälp ska behövas med att inta föda, att äta. kan äta själv och den hjälp hon behöver i samband med måltider bedöms därför inte som ett grundläggande behov.

När det gäller hjälp med det grundläggande behovet att **kommunicera** med andra avses behov av hjälp av en personlig assistent för att kommunikation till tredje man överhuvudtaget ska vara möjlig. Då kan kommunicera och göra sig hörd bedöms hon inte ha behov av hjälp med att kommunicera.

När det gäller **behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade avses** behov en personlig assistent med ingående kunskaper om individen för att tillgodose behovet. har behov av hjälp för att fungera i vardagen, men det framkommer inte att hon har behov av en person med sådana ingående kunskaper om henne för att tillgodose behovet att det kan

ses som ett grundläggande behov. Försäkringskassan bedömer att behov av tillsyn bör kunna tillgodoses utan krav på ingående kunskaper om hennes funktionshinder. Den tillsyn det är fråga om anses inte vara av sådan karaktär att den kan betraktas som ett grundläggande behov. Allmänna insatser av motivations- eller aktiveringskaraktär kan inte anses ingå i den hjälp som krävs för att tillgodose de grundläggande behoven, inte heller hjälpinsatser av tillsynskaraktär i allmänhet.

Försäkringskassan har beräknat behov av personlig assistans för övriga behov i samband med måltider, hjälp vid daglig träning, förflyttningar och hjälp i samband med utevistelser samt övriga hushållssysslor till 12 timmar per vecka. Denna tid bedöms skälig med beaktande av att det finns ett delat ansvar med sambon för det gemensamma hushållet.

De synpunkter som framförts i begäran om omprövning och bifogade handlingar har beaktats. Försäkringskassan finner vid omprövning emellertid inte skäl för ändring av beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på 1, 9 och 9 a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade samt 3 och 6 §§ lagen (1993:389) om assistansersättning samt 17 § samma lag jämförd med 20 kap. 10 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Försäkringskassan

Britt-Marie Fälth

Britt-Marie Fälth

Du kan överklaga beslutet

Om du anser att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos länsrätten. Du ska skriva till länsrätten, men lämna eller skicka skrivelsen till Försäkringskassan. Ange vilket beslut du vill överklaga, hur du vill att det ändras och varför. Skriv också ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer. Brevet ska vara undertecknat av dig.

Om du anlitar ombud ska en fullmakt i original skickas med. Ombudet kan då underteckna överklagandet i stället för dig.

Jönköping Omprövning 1
Britt-Marie Fälth, 0771-52 45 24

Datum
2009-07-10

Personnr

Försäkringskassan måste få brevet inom två månader från den dag som du har tagit del av beslutet. Ditt överklagande kommer sedan att skickas till länsrätten.

Ett överklagande ska skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, Box 2024, 550 02 Jönköping.